

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 21.2.2006
KOM(2006) 73 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

**Uložené obmedzenia vyplývajúce z odsudzujúcich rozsudkov v trestných veciach
v Európskej únii**

{SEC(2006)220}

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Uložené obmedzenia vyplývajúce z odsudzujúcich rozsudkov v trestných veciach v Európskej únii

1. Uložené obmedzenie je možné definovať ako opatrenie, ktoré na určitý alebo na neurčitý čas fyzickej alebo právnickej osobe bráni vykonávať určité práva, funkcie alebo činnosti, ísť na určité miesta alebo vykonávať určité úkony¹. Táto kategória sankcií má najmä preventívny charakter. Ak je osoba, ktorá bola usvedčená z trestného činu zbavená spôsobilosti vykonávať určité práva (napríklad právo pracovať s maloletými), cieľom takéhoto opatrenia je v prvom rade zabrániť, aby trestný čin spáchal znova. V priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorom by pre jednotlivcov mala byť zabezpečená vysoká úroveň ochrany, by tak bolo vhodné uznať účinok niektorých uložených obmedzení na celom území Únie. Táto problematika je ešte relevantnejšia v rámci vnútorného trhu s voľným pohybom osôb.
2. Uložené obmedzenia sú kategóriou sankcií, ktoré môže byť za určitých okolností potrebné uznať a vykonať na celom území Únie na to, aby boli účinné. Táto skutočnosť je uznaná aj v Haagskom programe², v ktorom Európska rada vyzvala Komisiu, aby predložila návrhy na posilnenie výmeny informácií z vnútroštátnych registrov odsúdení a uložených obmedzení, a to najmä informácií, ktoré sa týkajú páchatel'ov sexuálnych deliktov. 3. Tento cieľ je tiež stanovený v akčnom pláne, ktorý spoločne prijali Rada a Komisia 2.-3. júna 2005 na realizáciu Haagskeho programu a v oznámení o vzájomnom uznávaní súdnych rozhodnutí v trestných veciach a o posilnení vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, ktoré prijala Komisia v máji 2005³, pričom v oboch týchto dokumentoch je zmienka o prijatí tohto oznámenia.
3. Cieľom tohto oznámenia je vyjasniť koncepciu uloženého obmedzenia, posúdiť príslušné právne predpisy na európskej úrovni a načrtnúť prístup, ktorý bude v tejto oblasti pravdepodobne použitý.

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

4. Uložené obmedzenie, ako je definované v odseku 1, je širokým pojmom, ktorý je nutné pre potreby tohto oznámenia bližšie objasniť.
5. *Vylúčenie uložených obmedzení, ktoré nie sú spojené s odsúdením v trestnej veci.* V súlade s rámcom uvedeným v odseku 2 sa toto oznámenie vzťahuje len na uložené obmedzenia vyplývajúce z **odsúdenia v trestnej veci** a nie napríklad na opatrenia uložené v súvislosti s prebiehajúcimi konaniami, opatrenia uložené výhradne na

---

¹ Zelená kniha o aproximácii, vzájomnom uznávaní a výkone trestných sankcií v Európskej únii („Zelená kniha o sankciách“), KOM (2004) 334, konečné znenie, 30.4.2004.

² Prijatý 4.-5. novembra 2004 (Ú. v. EÚ C 53, 3.3.2005, s. 1).

³ KOM (2005) 195, 19.5.2005.

preventívne účely osobám, ktoré nie je možné trestne stíhať, alebo zákazy, ktoré môžu vyplývať zo skutkov, ktoré nie sú trestnými činmi.

6. *Povaha uloženého obmedzenia.* Existuje viacero možností ako môže uložené obmedzenie vyplývať z odsúdenia v trestnej veci:
  - môže ísť o trest, ktorý uložil súd buď ako doplnok k hlavnému trestu, alebo ako alternatívny trest, ak bol uložený namiesto jedného alebo viacerých hlavných trestov;
  - môže ísť o doplnkový trest uložený automaticky ako následok hlavného trestu, a to aj v prípade ak nebol uložený súdom;
  - môže byť uložené v správnom alebo disciplinárnom konaní, ktoré bolo začaté v dôsledku odsúdenia v trestnej veci.
7. *Rozsah vecnej pôsobnosti.* Možná škála uložených obmedzení zodpovedá množstvu práv, ktorých môže byť právnická alebo fyzická osoba zbavená (napr. zákaz vedenia motorového vozidla, zákaz pobytu v určenom obvode, vylúčenie z účasti na verejnom obstarávaní, zbavenie občianskych alebo rodinných práv).
8. *Rozsah osobnej pôsobnosti.* Uložené obmedzenia sa môžu vzťahovať na právnické aj na fyzické osoby. Nie vo všetkých členských štátoch existuje trestná zodpovednosť právnických osôb⁴. Táto otázka sa však zvlášť netýka uložených obmedzení a podrobnejšie sa jej venuje Zelená kniha Komisie o sankciách⁵.
9. *Rôznorodosť uložených obmedzení v rámci Únie:* ako je uvedené v Zelenej knihe o sankciách, právne predpisy členských štátov o sankciách sa výrazne líšia a to isté je možné konštatovať aj v prípade právnych predpisov týkajúcich sa obmedzení. Len v rámci jedného štátu je možná škála uložených obmedzení široká a ich povaha a spôsob akým sú tieto sankcie vynucované sa môžu značne rôzniť. Táto rôznorodosť je ešte zreteľnejšia z pohľadu celej Európskej únie. Zatiaľ čo niektoré obmedzenia existujú vo všetkých členských štátoch – napríklad obmedzenia týkajúce sa vedenia motorového vozidla – nie je to ani zďaleka všeobecným pravidlom⁶.

2. PREHEAD NÁSTROJOV PRIJATÝCH NA ÚROVNI EURÓPSKEJ ÚNIE

10. Uložených obmedzení sa týka niekoľko nástrojov prijatých na úrovni EÚ. Na jednej strane sú tu nástroje, ktorých cieľom je zblížovanie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa týkajú obmedzení (oddiel 2.1.). Na strane druhej existujú nástroje, ktoré sa zaoberajú dôsledkami, ktoré by obmedzujúce opatrenie (alebo odsudzujúci rozsudok) uložené v jednom členskom štáte mohlo mať v iných členských štátoch (oddiel 2.2.).

---

⁴ Napríklad v Belgicku, Francúzsku, Írsku, Holandsku a Spojenom kráľovstve existuje trestná zodpovednosť právnických osôb na rozdiel od Grécka, Nemecka alebo Talianska.

⁵ Oddiel 3.1.6.

⁶ Táto rôznorodosť a ťažkosti so všeobecným prístupom sa prejavili počas diskusie o iniciatíve predloženej Dánskom v roku 2002 zameranej na prijatie rozhodnutia Rady o posilnení spolupráce medzi členskými štátmi Európskej únie, pokiaľ ide o uložené obmedzenia (Ú. v. ES C 223, 19.9.2002, s. 17). Touto iniciatívou sa stále zaoberá Rada.

2.1. Nástroje na zblížovanie trestov

11. Zoznam týchto nástrojov je uvedený v prílohe k tomuto oznámeniu. Vo väčšine z nich sa nachádza odkaz na obmedzenia ako na možné tresty v prípade odsúdenia za konkrétne trestné činy. Tieto nástroje obsahujú normatívnejšie ustanovenia týkajúce sa obmedzení uložených na základe odsúdenia v trestnej veci:

- a) Rámcové rozhodnutie 2004/68/SVV o boji proti pohlavnému zneužívaniu detí a detskej pornografii⁷ obsahuje požiadavku, aby členské štáty prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bolo možné fyzickým osobám odsúdeným za jeden z trestných činov, ktorých sa nástroj týka, dočasne alebo natrvalo zabrániť vo vykonávaní profesionálnych činností súvisiacich s dozorom nad deťmi (článok 5 ods. 3). To neznamená, že obmedzenie musí nasledovať automaticky ako dôsledok odsúdenia za jeden z relevantných trestných činov, ale len to, že každý členský štát musí ustanoviť možnosť ako zabrániť osobe vykonávať konkrétnu činnosť, a to ako jeden z trestov, ktorý je možné na základe odsúdenia uložiť;
- b) Rámcové rozhodnutie 2003/568/SVV o boji proti korupcii v súkromnom sektore⁸ obsahuje podobné ustanovenie vo svojom článku 4 ods. 3;
- c) Súčasné právne predpisy týkajúce sa postupov verejného obstarávania robia tieto postupy transparentnejšími a prispievajú tak k boju proti korupcii a organizovanému zločinu. V článku 45 ods. 1 smernice o verejnom obstarávaní⁹ je ustanovená možnosť vylúčiť za určitých okolností z účasti v zadávacom konaní každého záujemcu alebo uchádzača, ktorý právoplatným rozsudkom odsúdený za účasť v zločineckej organizácii, korupciu, podvod na úkor finančných záujmov Spoločenstiev alebo pranie špinavých peňazí. Smernica sa vzťahuje na fyzické aj na právnické osoby¹⁰.

Existuje tu analógia s ostatnými smernicami ES, ktoré sa vzťahujú na finančný sektor. Väčšina týchto nástrojov obsahuje štandardné ustanovenie, podľa ktorého sa riadiaci orgán príslušnej inštitúcie musí skladať z osôb „s dobrou povestou“. Napríklad, podľa bankovej smernice¹¹ nie je možné povoliť úverovej inštitúcii vykonávanie jej činností, ak príslušné osoby nemajú dostatočne dobrú povesť. Je preto pravdepodobné, že dôjde k preskúmaniu ich záznamov v registri trestov a v prípade, ak sa preukáže, že tieto osoby boli usvedčené z trestných činov, ako sú pranie špinavých peňazí alebo korupcia,

⁷ Ú. v. EÚ L 13, 20.1.2004, s. 44

⁸ Ú. v. EÚ L 192, 31.7.2003, s. 54 Je zaujímavosťou, že Dohovor z 26. mája 1997 o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie (Ú. v. C 195, 25.6.1997, s. 2) žiadne ustanovenia o obmedzeniach neobsahuje.

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby, Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114. Členské štáty boli povinné túto smernicu transponovať najneskôr do 31. januára 2006.

¹⁰ V tejto súvislosti by tiež bolo potrebné poukázať na článok 29 písm. c) smernice o službách, článok 20 ods. 1 písm. c) smernice o dodávkach tovaru a článok 24 ods. 1 písm. c) smernice o prácach, ktorým sa viac pozornosti venuje v prílohe. Smernica o verejnom obstarávaní zrušuje tieto ustanovenia s účinnosťou od 31. januára 2006.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, EÚ L 126.26.5.2000, s. 1

povolenie nedostanú. Interpretácia pojmu „dobrá povest“ je však ponechaná na členské štáty a neexistuje žiadne systematické obmedzenie vyplývajúce zo spáchania konkrétnych trestných činov. To isté platí v prípade právnych predpisov týkajúcich sa investičných spoločností¹², obchodovania s cennými papiermi¹³, povinného auditu účtovných dokladov¹⁴ a poistenia¹⁵.

2.2. Opatrenia týkajúce sa účinku odsudzujúcich rozsudkov a uložených obmedzení

12. Nástroje týkajúce sa účinku, ktorý by obmedzujúce opatrenie (alebo odsudzujúci rozsudok) uložené v jednom členskom štáte mohlo mať v iných členských štátoch, je možné rozdeliť do troch kategórií.
13. Do prvej kategórie patrí skupina smerníc, ktoré je možné považovať za nástroje, ktoré umožňujú čiastočné vzájomné uznávanie. Niektoré z nich sa priamo zaoberajú uznávaním **obmedzení** uložených v inom členskom štáte (písmená a) a b)). Iné sú zamerané na dôsledky uloženého obmedzenia, ktoré môžu vyplývať z uznania **odsudzujúceho rozsudku** vyneseneho v inom členskom štáte (písmená c) a d)).
  - a) Smernice o uplatňovaní volebného práva a práva byť volený v komunálnych¹⁶ a európskych voľbách¹⁷. Prvá z nich umožňuje, aby obmedzenie práva kandidovať vo voľbách uložené v jednom členskom štáte bolo uznané v inom členskom štáte. Druhá vyžaduje, aby obmedzenie práva kandidovať vo voľbách uložené v jednom členskom štáte bolo uznané v inom členskom štáte a umožňuje, aby obmedzenie práva voliť uložené v jednom členskom štáte bolo uznané v inom členskom štáte;

---

¹² Pozri článok 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/EHS a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS, Ú. v. EÚ L 145, 30.4.2004, s. 1.

¹³ Pozri články 5a a 5b smernice Rady 85/611/EHS z 20. decembra 1985 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP), Ú. v. ES L 375, 31.12.1985, s. 3.

¹⁴ Pozri článok 3 ôsmej smernice Rady 84/253/EHS z 10. apríla 1984 o požiadavkách kladených na osoby oprávnené vykonávať povinný audit účtovných dokladov, vychádzajúc z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy, Ú. v. ES L 126 12.5.1984, s. 20.

¹⁵ Pozri článok 6 ods. 1 a článok 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení, Ú. v. ES L 345, 19.12.2002, s. 1), ako aj článok 8 smernice 73/239/ES o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, Ú. v. ES L 228, 16.8.1973, s. 3 (zmenená a doplnená smernicou 92/49/ES, Ú. v. ES L 228, 11.8.1992, s. 1).

¹⁶ Smernica Rady 94/80/ES z 19. decembra 1994, ktorou sa ustanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva občanov Únie v komunálnych voľbách v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi, Ú. v. ES L 386, 31.12.1994, s. 38. Zmenená a doplnená smernicou Rady 96/30/ES z 13. mája 1996, Ú. v. ES L 122, 22.5.1996, s. 14.

¹⁷ Smernica Rady 93/109/ES zo 6. decembra 1993, ktorou sa stanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva a práva byť volený do Európskeho parlamentu pre občanov Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi, Ú. v. ES L 329, 30.12.1993, s. 34.

- b) Cieľom smernice o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení¹⁸ je umožniť uznanie rozhodnutia o vyhostení prijatého v jednom členskom týkajúceho sa štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa zdržiava na území iného členského štátu. Vzt'ahuje sa najmä na tie rozhodnutia o vyhostení, ktoré sa zakladajú na vážnom a bezprostrednom ohrození verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti a ktoré boli prijaté na základe odsúdenia za trestný čin, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody v trvaní aspoň jedného roka. Nevzt'ahuje sa na rodinných príslušníkov občanov Európskej únie, ktorí uplatnili svoje právo voľného pohybu. Na nich sa vzt'ahuje smernica 2004/38/ES, v ktorej sú prísne vymedzené prípustné obmedzenia slobody pohybu a v ktorej sa zdôrazňuje, že minulé odsúdenia v trestnej veci nemôžu byť sami o sebe dôvodom takýchto obmedzení¹⁹;
- c) už zmienená smernica o verejnom obstarávaní. Z tohto nástroja vyplýva čiastočné vzájomné uznávanie odsudzujúcich rozsudkov, keďže v súlade s ním odsudzujúci rozsudok vynesený v jednom členskom štáte má zvyčajne za následok vylúčenie z verejného obstarávania v rámci celej Únie. V prípade, keď bol odsudzujúci rozsudok vynesený v jednom členskom štáte, ale verejný obstarávateľ sídli v inom členskom štáte, môže verejný obstarávateľ s cieľom získať informácie týkajúce sa odsúdenia požiadať o spoluprácu príslušné orgány prvého členského štátu.

Na úrovni EÚ je ustanovený mechanizmus umožňujúci vylúčenie osôb, ktoré sa dopustili určitých trestných činov, z verejných súťaží a udeľovania grantov aj v nariadení o rozpočtových pravidlách²⁰;

- d) Európsky parlament a Rada prijali 7. septembra 2005 novú smernicu o uznávaní odborných kvalifikácií²¹, ktorá nahradí pätnásť smerníc, ktoré sa na túto oblasť vzt'ahujú v súčasnosti. Táto smernica ukladá príslušným orgánom hostiteľského a domovského členského štátu povinnosť vymieňať si informácie najmä o disciplinárnom konaní alebo trestnoprávných sankciách, ktoré môžu mať vplyv na výkon dotknutých činností (článok 56 ods. 2). Uvedená nová smernica posilňuje existujúcu informačnú povinnosť. V súčasnosti však výmena informácií nevedie automaticky k obmedzeniu práva vykonávať určité povolanie v hostiteľskom štáte. Rozhodnutie je v tejto veci ponechané na hostiteľský štát. V tejto súvislosti je užitočné uviesť rozdiel medzi uvedenou

¹⁸ Smernica Rady 2001/40/ES z 28. mája 2001, Ú. v. ES L 149, 2.6.2001, s. 34. Nedávny návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných štandardoch a postupoch v členských krajinách pri návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú nelegálny pobyt, predložený Komisiou (KOM(2005)391, konečné znenie, 1.9.2005) obsahuje flexibilný a komplexný súbor pravidiel uplatniteľných v prípadoch, keď je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý podlieha rozhodnutiu o vyhostení alebo rozhodnutiu o návrate vydanému v členskom štáte, zadržaný na území iného členského štátu. Členské štáty si môžu vybrať z viacerých možností, pričom jednou z nich je vzájomné uznávanie, v závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Po prijatí tohto návrhu sa smernica 2001/40/ES stane nadbytočnou a bude preto zrušená.

¹⁹ Smernica 2004/38/ES z 29. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77), ktorou sa konsolidujú predchádzajúce nástroje, musí byť transponovaná do 30. apríla 2006.

²⁰ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzt'ahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev, Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1. Pozri článok 93 písm. b) a e).

²¹ Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22.

smernicou a smernicou 98/5/ES²² o práve usadiť sa pre právnikov (ktorá nie je ovplyvnená novou smernicou). Keďže právo usadiť sa je založené skôr na uznaní registrácií právnikov než na ich kvalifikácii, smernica 98/5/ES zabezpečuje, že obmedzenie uložené v domovskom členskom štáte má účinok v hostiteľskom štáte.

14. Druhá kategória sa skladá z nástrojov, ktoré nenadobudli účinnosť alebo ktoré boli ratifikované len niektorými členskými štátmi:
- a) Dánska iniciatíva „zameraná na prijatie rozhodnutia Rady o posilnení spolupráce medzi členskými štátmi Európskej únie, pokiaľ ide o uložené obmedzenia“²³. Táto iniciatíva, ktorou sa stále zaoberá Rada, je zameraná na prístup k zamestnaniu a je obmedzená len na fyzické osoby. Navyše predpokladá sa v nej len výmena informácií medzi členskými štátmi, a nie vzájomné uznávanie rozhodnutí o uložení obmedzenia²⁴;
  - b) Dohovor EÚ z roku 1998 o zákaze riadenia motorového vozidla²⁵. V tomto dohovore sa neustanovuje priame uznávanie zákazov vedenia motorového vozidla uložených v jednom členskom štáte všetkými ostatnými členskými štátmi a mechanizmy ním vytvorené nevychádzajú z logického základu zásady vzájomného uznávania. Dohovor členským štátom výkonu umožňuje predovšetkým rozhodnúť sa pre konverziu cudzieho rozhodnutia do domáceho súdneho alebo správneho rozhodnutia. Doteraz ho ratifikovalo len veľmi málo členských štátov²⁶.
15. Nakoniec, tretiu kategóriu tvoria rezolúcie, t. j. nezáväzná akty, zamerané na boj proti násiliu spojenému s futbalom. V rezolúcii Rady z roku 1997²⁷ sa zdôrazňuje, že zákazy vstupu na štadión sú účinným prostriedkom pri predchádzaní narušeniam verejného poriadku, ktoré súvisia s vnútroštátnym futbalovými zápasmi, a ich zvládanie a je preto žiadúce, aby sa zákaz vstupu na štadión uložený v jednom členskom štáte dodržiaval aj na futbalových zápasoch na európskej úrovni v iných členských štátoch. V rezolúcii z roku 2003²⁸ boli členské štáty vyzvané, aby preskúmali možnosť rozšíriť zákazy vstupu na štadión na niektoré futbalové zápasy v iných členských štátoch a zaviesť ukladanie postihov v prípade ich nedodržiavania.

---

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia, Ú. v. ES L77, 14.3.1998, s.36.

²³ Ú. v. ES C 223, 19.9.2002, s. 17.

²⁴ Existuje tu analógia s Európskym dohovorom Rady Európy z roku 1970 o medzinárodnej platnosti trestných rozsudkov. Tento dohovor ratifikovaný deviatimi členskými štátmi (stav k 6. októbru 2005) sa vzťahuje najmä na uložené obmedzenia. Mechanizmy, ktoré sú v ňom ustanovené, však nevychádzajú z logického základu zásady vzájomného uznávania: v dohovore sa vyžaduje dvojité trestnosť, umožňuje sa preskúmanie opodstatnenosti uloženého obmedzenia, zavádzajú sa ustanovenia na určenie trvania obmedzenia a ustanovuje sa možnosť obmedziť rozsah obmedzenia.

²⁵ Ú. v. ES C 216, 10.7.1998, s. 1. Pozri aj dôvodovú správu k Dohovoru o zákaze riadenia motorového vozidla, Ú. v. ES C 211, 23.7.1999, s. 1.

²⁶ Španielsko a Slovensko. Stav k 5. októbru 2005.

²⁷ Rezolúcia Rady z 9. júna 1997 o predchádzaní futbalovému výtržníctvu a jeho potlačaní prostredníctvom výmeny skúseností, zákazu vstupu na štadióny a mediálnej politiky, Ú. v. ES C 193, 24.6.1997, s. 1.

²⁸ Rezolúcia Rady zo 17. novembra 2003 o používaní zákazov vstupu na miesta konania futbalových zápasov s medzinárodným rozmerom členskými štátmi, Ú. v. C 281, 22.11.2003, s. 1.

2.3. Záver

16. Z uvedeného prehľadu je vidieť, že:
- a) existuje relatívne obmedzené množstvo európskych nástrojov ustanovujúcich obmedzenia na povinnom základe, t. j. nástrojov, na základe ktorých sú členské štáty povinné zaradiť medzi tresty, ktoré je možné pri odsúdení uložiť, obmedzenia vykonávania určitých činností (pozri odsek 11 písm. a) a b)), alebo ktoré ustanovujú obmedzujúce účinky niektorých odsudzujúcich rozsudkov (čo je prípad smernice o verejnom obstarávaní);
  - b) S výnimkou smernice o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení²⁹, nie sú v nástrojoch zaoberajúcich sa účinkom niektorých uložených obmedzení alebo odsudzujúcich rozsudkov mimo členského štátu, v ktorom bol vynesený odsudzujúci rozsudok alebo uložené obmedzenie, ustanovené skutočné systémy výmeny informácií, ktoré by členským štátom poskytovali zdroj spoľahlivých a úplných informácií o obmedzeniach, ktoré boli uložené, a odsudzujúcich rozsudkoch, ktoré boli vynesené, v iných členských štátoch.
17. V súčasnosti Komisia skúma možnosť vytvorenia systému výmeny informácií o vodičských preukazoch. Táto iniciatíva sa zakladá na nedávnych rozsudkoch Súdneho dvora, v ktorých sa konštatuje existencia povinnosti členských štátov vymieňať si za určitých okolností informácie, čím sa rozširuje systém dobrovoľnej výmeny informácií ustanovený smernicou 91/439/EHS³⁰ o vodičských preukazoch. V súčasnom návrhu smernice o vodičských preukazoch, ktorou sa prepracúva smernica 91/439/EHS, sa kladie dodatočne dôraz na potrebu implementovať povinný všeobecný systém výmeny informácií³¹.

3. MOŽNÉ PRÍSTUPY K PROBLEMATIKE ULOŽENÝCH OBMEDZENÍ

18. Na zabezpečenie toho, aby sa uložené obmedzenia stali efektívnym nástrojom sankcionovania určitej trestnej činnosti a predchádzania opakovania takejto činnosti na úrovni EÚ, je možné zvoliť dva rôzne prístupy, ktoré sa navzájom nevyklučujú. Po prvé, bolo by možné uvažovať o tom, že uloženie obmedzenia práva vykonávať určité činnosti v rámci celej EÚ by malo byť následkom spáchania určitých trestných činov. Po druhé, bolo by možné domnievať sa, že za určitých podmienok by sa účinok vnútroštátneho uloženého obmedzenia dal rozšíriť na územie celej EÚ. V každom prípade bude každý legislatívny návrh v tejto oblasti predmetom hĺbkovej

---

²⁹ V tomto prípade vzájomná výmena informácií prebieha prostredníctvom upozornenia vloženého do Schengenského informačného systému (SIS) na základe článku 96 ods. 3 Dohovoru z 19. júna 1990, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda.

³⁰ Ú. v. EÚ L 237, 24.8.1991, s. 1

³¹ Cieľom návrhu je najmä ukončiť „turistiku vodičských preukazov“ a uľahčiť implementáciu zásady, že jedna osoba môže byť držiteľom len jedného vodičského oprávnenia. Zachovávajú sa v ňom ustanovenia, na základe ktorých môže členský štát odmietnuť uznať vodičské oprávnenie osoby, ktorej oprávnenie bolo odňaté a ktorá stále nepriamo vlastní iné oprávnenie. Posilnené sú aj povinnosti členských štátov prostredníctvom požiadavky, aby sa každý členský štát ubezpečil o tom, že žiadateľ o nové vodičské oprávnenie nepodlieha zákazu viesť motorové vozidlo uloženému orgánmi iného členského štátu (článok 8 ods. 5 návrhu), KOM(2003) 621.

štúdie na zhodnotenie vplyvov, a to najmä na posúdenie jeho vplyvov na základné práva, v súlade s oznámením Komisie z 27. apríla 2005³².

3.1. Spojiť uloženie obmedzenia so spáchaním niektorých trestných činov

19. Teoreticky, prístup zvolený v smernici o verejnom obstarávaní by sa mohol uplatniť aj na iné sektory s cieľom zamedziť prístup k niektorým povolaniam alebo činnostiam v celej Únii na základe odsúdenia za obzvlášť závažný trestný čin.
20. Prijatie takéhoto nástroja by pravdepodobne vyžadovalo:
  - vymedzenie dotknutých povolání a činností;
  - minimálnu harmonizáciu daných trestných činov;
  - zosúladenie trvania uloženého obmedzenia, aby bolo možné vyhnúť sa prípadnej diskriminácii. V súčasnosti sa trvanie uloženého obmedzenia často líši v závislosti od dĺžky obdobia, počas ktorého sa informácie uchovávajú vo vnútroštátnom registri trestov. V pôvodnom návrhu smernice o verejnom obstarávaní³³ predloženom Komisiou sa harmonizovalo trvanie automaticky uloženého obmedzenia na päť rokov, avšak príslušné ustanovenie bolo z konečnej verzie vypustené.
21. V praxi by prijatie takéhoto nástroja znamenalo, že prístup k niektorým činnostiam by sa stal do istej miery regulovaným na európskej úrovni a musel by byť odôvodnený z hľadiska zásad subsidiarity a proporcionality. Tento regulačný prístup by sa mohol ukázať ako neprimeraný v prípade činností, ktoré nemajú, tak ako smernica o verejnom obstarávaní, nutne celoeurópsky rozmer. Zároveň to nie je prístup, ktorý bol prijatý vo finančnom sektore (pozri odsek 11 písm. c) vyššie).

3.2. Ustanoviť vzájomné uznávanie uložených obmedzení

22. Hoci je vzájomné uznávanie základným kameňom pri vytváraní európskeho priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, rozšírenie územnej pôsobnosti uložených obmedzení by sa mohlo považovať za sprísňovanie sankcie a vyvoláva otázku práv jednotlivca, v prípade ktorého sa rozsah územnej pôsobnosti uloženého obmedzenia rozšíri na celé územie Európskej únie. Okrem toho trestné sankcie v Európskej únii sú značne rozmanité a proti rozšíreniu účinku obmedzujúceho opatrenia uloženého v jednom členskom štáte na celé územie Únie by sa mohli postaviť členské štáty, v ktorých sa tento druh sankcie za spáchanie daného trestného činu neukladá³⁴.
23. Rozumné by preto bolo zvoliť najprv sektorový prístup a klásť prioritne dôraz na vzájomné uznávanie uložených obmedzení v oblastiach, v ktorých už existujú medzi členskými štátmi spoločné základy. Predpokladom je dostatočný stupeň homogénnosti, pokiaľ ide o sankcie, čo je najmä v prípadoch, keď:

---

³² Oznámenie Komisie o dodržiavaní Charty základných práv v legislatívnych návrhoch Komisie. Metodika systematickej a prísnej kontroly. KOM(2005) 172 , konečné znenie, 27.4. 2005.

³³ KOM(2000) 275, konečné znenie.

³⁴ Pozri uvedenú Zelenú knihu o sankciách.

- obmedzenie už existuje vo všetkých členských štátoch pre konkrétnu kategóriu trestných činov (napr. obmedzenia týkajúce sa vedenia motorového vozidla) alebo
- právny nástroj obsahuje osobitnú požiadavku na ustanovenie tohto typu trestu vo všetkých členských štátoch pre určité typy trestných činov (napr. obmedzenia práva pracovať s deťmi, pozri odsek 11). Ak sú obmedzenia uvedené len ako jeden z možných trestov za konanie, ktoré sa podľa právnych nástrojov musí považovať za trestné, bez toho, aby z týchto nástrojov pre členské štáty vyplývala povinnosť ustanoviť takýto druh trestu, neexistuje žiadna záruka, že budú spoločné základy existovať.

24. Aj tam, kde takéto spoločné základy existujú, sa môžu vyskytnúť určité problémy vyplývajúce z rozdielnosti povahy zákazu v jednotlivých členských štátoch³⁵ alebo jeho podstaty (napríklad dĺžka trvania). Bolo by preto potrebné vymedziť manévrovací priestor, ktorý sa ponechá štátu výkonu.

4. PREDBEŽNÁ PODMIENKA: ZLEPŠIŤ TOK INFORMÁCIÍ

25. Predpokladom oboch uvedených scenárov je, že medzi členskými štátmi budú obiehať informácie o odsudzujúcich rozsudkoch a uložených obmedzeniach.

4.1. Odsudzujúce rozsudky

26. Na zlepšenie existujúcich mechanizmov výmeny informácií už bolo prijatých viacero krokov:

- Komisia 13. októbra 2004 prijala návrh rozhodnutia Rady o výmene informácií z registra trestov³⁶, ktorého cieľom je dosiahnuť rýchle zlepšenia súčasných mechanizmov výmeny informácií medzi členskými štátmi, a to najmä stanovením lehôt na poskytnutie týchto informácií. Rada prijala tento návrh 21. novembra 2005³⁷.
- Komisia 25. januára 2005 predložila Bielu knihu, v ktorej analyzovala hlavné ťažkosti pri výmene informácií o odsudzujúcich rozsudkoch a predstavila návrhy na vytvorenie informatizovaného systému výmeny informácií³⁸. Po ukončení diskusií o Bielej knihe sa Rada pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti na svojom zasadnutí 14. apríla 2005 dohodla na ďalšom postupe. Na tomto základe a vzhľadom na ciele vymedzené v Haagskom programe Komisia 22. decembra 2005 predložila legislatívny návrh, ktorým sa zavádza hĺbková reforma existujúcich systémov výmeny informácií³⁹. Ďalšie práce na zlepšenie prístupu k informáciám o odsudzujúcich rozsudkoch vynesných v Európskej únii voči štátnym príslušníkom tretích štátov by sa mali uskutočniť v roku 2006.

³⁵ Napríklad v niektorých právnych systémoch sú ustanovené osobitné rozhodnutia, ktorými sa takéto zákazy ukladajú, zatiaľ čo v iných systémoch sú tieto zákazy automatickým dôsledkom odsúdenia v trestnej veci; aj keď je už rozhodnutie prijaté, jeho povaha (napr. správna alebo trestná) môže byť rôzna.

³⁶ KOM(2004) 664, 13.10.2004.

³⁷ Ú. v. EÚ L 322, 9.12.2005, s. 33.

³⁸ KOM(2005) 10, 25.1.2005.

³⁹ KOM(2005) 690.

27. V tejto súvislosti je tiež potrebné uviesť, že Komisia 17. marca 2005 prijala návrh rámcového rozhodnutia Rady o zohľadnení odsudzujúcich rozhodnutí medzi členskými štátmi Európskej únie pri novom trestnom konaní⁴⁰. V návrhu sú definované podmienky, za ktorých by sa mal odsudzujúci rozsudok vynesený v inom členskom štáte brať do úvahy v rámci nového trestného konania, ktoré sa týka inej veci.

4.2. Uložené obmedzenia

28. Uložené obmedzenia sú formou sankcie, ktorej povaha je často veľmi rozdielna v rámci jedného členského štátu, a o to viac sa líši medzi jednotlivými členskými štátmi. Môžu byť uložené v súvislosti s trestným, občianskym/obchodným, správnym alebo disciplinárnym konaním, alebo môžu byť automatickým dôsledkom odsúdenia. Okrem toho v niektorých členských štátoch sú bežnejšie ukladané ako správne alebo disciplinárne tresty, než ako „súdne“ tresty. Tieto rozdiely sťažujú prístup k úplným informáciám, najmä, keď sa výrazne líšia aj pravidlá týkajúce sa organizácie vnútroštátnych registrov: všetky členské štáty vedú registre trestov, ale z informácií zhromaždených Komisiou vyplýva, že medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely, najmä pokiaľ ide o obsah záznamov v týchto registroch⁴¹. V niektorých členských štátoch sa zaznamenávajú len rozhodnutia prijaté trestnými súdmi, zatiaľ čo v iných členských štátoch obsahujú registre aj informácie o rozhodnutiach prijatých orgánmi v občianskom, obchodnom a správnom konaní. Niektoré vnútroštátne registre napríklad obsahujú informácie o uložených obmedzeniach pri výkone rodičovských práv.
29. To ako bude informácia o uloženom obmedzení do registra vložená teda závisí od povahy konkrétneho uloženého obmedzenia a od fungovanie dotknutého vnútroštátneho registra. Zatiaľ čo obmedzenia uložené trestnými súdmi sa vo všeobecnosti nachádzajú vo všetkých registroch, ani zďaleka to neplatí o obmedzeniach automaticky vyplývajúcich z odsudzujúceho rozsudku alebo o obmedzeniach uložených správnym orgánom alebo profesijnou organizáciou na základe odsúdenia. Rozsah, v ktorom sú informácie o uložených obmedzeniach zaznamenávané vo vnútroštátnych registroch, sa preto pravdepodobne v jednotlivých členských štátoch značne líši.
30. Bolo by preto potrebné posúdiť možnosti zlepšenia výmeny informácií o uložených obmedzeniach s náležitým ohľadom na potrebu zabezpečiť vysoký stupeň ochrany osobných údajov. Spracovávanie osobných údajov a výmena informácií o uložených obmedzeniach by mala byť v každom prípade v súlade s existujúcim právnym rámcom Európskej únie v oblasti spracovávania osobných údajov⁴². V ideálnom

---

⁴⁰ KOM(2005) 91, 17.3.2005.

⁴¹ Pozri prílohu k Bielej knihe KOM(2005) 10.

⁴² Pozri smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L281, 23.11.1995) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi spoločnosti a o voľnom pohybe takýchto údajov (Ú. v. ES L 8, 12.1.2001). Komisia tiež 4. októbra 2005 prijala návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (KOM(2005) 475)

prípade by cieľom malo byť umožniť komplexnú výmenu informácií o týchto typoch obmedzení:

- i) obmedzenia uložené súdom na základe odsúdenia v trestnej veci (t. j. ako súčasť odsudzujúceho rozsudku v trestnej veci);
- ii) obmedzenia uložené v jednom členskom štáte, ktoré automaticky vyplývajú z odsúdenia v tomto členskom štáte;
- iii) obmedzenia uložené v jednom členskom štáte na základe odsúdenia v trestnej veci v tomto členskom štáte, bez ohľadu na orgán, ktorý ich uložil, ak sa v rámci konania poskytujú rovnaké záruky ako v trestnom konaní;
- iv) obmedzenia uložené právnickej osobe za skutky alebo porušenie zákona, ktoré by boli trestnými činmi, ak by sa ich dopustila fyzická osoba, a za ktoré je možné právnické osoby stíhať (trestne alebo správne) vo všetkých členských štátoch⁴³.

31 Vzhľadom na to by sa mala posúdiť potreba prijatia minimálnych pravidiel na úrovni EÚ, na základe ktorých by členské štáty boli povinné systematicky do svojich vnútroštátnych registrov trestov – alebo záznamov⁴⁴ - zaznamenávať aspoň niektoré uložené obmedzenia, tam, kde už medzi členskými štátmi existujú spoločné základy.

5. ZÁVER

32 Existencia odsúdenia v trestnej veci, na základe ktorého sa ukladá obmedzenie, je spoločným znakom členských štátov. Zlepšenie prístupu k informáciám o odsudzujúcich rozsudkoch vynesených v inom členskom štáte by malo členským štátom umožniť zohľadniť tieto informácie, a to najmä na účely posúdenia toho, či by mal byť osobe umožnený prístup ku konkrétnemu povolaniu alebo k určitým činnostiam. Komisia preto uprednostňuje prístup založený na zlepšovaní obehu informácií o odsudzujúcich rozsudkoch a v nasledujúcich rokoch bude pokračovať v už začatej práci.

33 Pokiaľ ide o vzájomné uznávanie uložených obmedzení, Komisia uprednostňuje „sektorový“ prístup v tých sektoroch, kde už medzi členskými štátmi existujú spoločné základy. Tento názor zdieľa väčšina členských štátov. Takéto spoločné základy existujú najmä pokiaľ ide o obmedzenia týkajúce sa práce s deťmi a obmedzenia týkajúce sa vedenia motorového vozidla (pozri odsek 23). Belgicko

---

⁴³ Viaceré právne nástroje EÚ obsahujú ustanovenia, ktoré požadujú, aby členské štáty prijali potrebné opatrenia na to, aby bolo možné právnické osoby stíhať (trestne alebo správne) za trestné činy, ktorých sa nástroje týkajú, a uložiť im náležitý trest. To znamená, že aspoň v prípade niektorých trestných činov majú právnické osoby vo všetkých členských štátoch trestnoprávnu zodpovednosť.

⁴⁴ Bez ohľadu na druh zodpovednosti, frekvencia zaznamenávania trestov uložených právnickým osobám do vnútroštátnych registrov sa v jednotlivých členských štátoch líši (pozri prílohu k Bielej knihe, KOM(2005) 10). V štátoch, v ktorých existuje trestnoprávna zodpovednosť právnických osôb, sa vnútroštátny register trestov často, hoci nie vždy, vzťahuje na fyzické aj na právnické osoby. Bezpochyby veľkým pokrokom by bolo, ak by sa tresty (vrátane uložených obmedzení) uložené právnickým osobám za skutky, ktoré by boli trestnej povahy, ak by sa ich dopustila fyzická osoba, systematicky zaznamenávali do vnútroštátneho registra.

v októbri 2004 predložilo iniciatívu o vzájomnom uznávaní uložených obmedzení týkajúcich sa práce s deťmi ako dôsledok odsúdení za sexuálne trestné činy spáchané na deťoch. Komisia tiež v budúcnosti plánuje predložiť návrh rámcového rozhodnutia, ktoré by nahradilo Dohovor z roku 1998 o zákaze riadenia motorového vozidla (pozri odsek 14 písm. b)). Cieľom bude doplniť existujúce právne nástroje ES tak, aby bolo zabezpečené plné uznávanie obmedzení týkajúcich sa vedenia motorového vozidla.